

Foto: Jennie Einarsson

Finns det ett alternativ till att lägga ner och finns drivet och visionerna för det?

Publicerad: 2 maj 2024

Författare: LindeNytt Redaktion

INSÄNDARE/DEBATT: Det är oroande att se hur övertygande ansvarig politiker är när de tagit beslut gällande Storå VC och neddragningarna inom vården i norra länsdelen. På vilka grunder har beslutet fattats, hur har uppdraget formulerats och hur blir det med utvecklingen och framtiden?

Rapporten ” förstudie samarbetsområden, utbud och utbudspunkter inom primärvården med fokus på vårdcentraler norra länsdelen” (Rapport 2024-02-28) är förstudien som

ligger till grund för beslutet som nu tagits.

Det är lätt att hålla sig för skratt när en läser texten i rapporten. Rapporten är rätt enögd utan en tillstymmelse till försök att se vare sig potential eller möjligheter att ha kvar verksamhet i Storå eller för den delen Frövi. Texten påminner mer om ett protokoll från en illa skött vägförening än en väl avvägd förstudie som är beslutsgrundande och med det påverkar väldigt många människor i norra länsdelen. Det tycks inte finnas ett enda argument till varför vårdcentralen ska vara kvar. Kan det verkligen vara så?

Under avsnittet "utvecklingsplanen" står det att det ska finnas en vårdcentral i varje kommun förutom i större kommuner: "där det ska finnas kompletterande utbudspunkter med olika former och nivåer av vårdtjänster.... " **vad betyder orden ens och varför ska alla kommuner bara ha en vårdcentral? Varför är det så självklart? Varför?**

Om en läser vidare i rapporten står: "Norra länsdelen har stora demografiska utmaningar med en minskande och åldrande befolkning och allt färre listade på de sex vårdcentralerna varav fyra kategoriseras som "små och sårbara". Betydande förskjutningar av länets vårdbehov sker i en tid då hälso- och sjukvårdens utmaningar med kompetensförsörjning ökar. Detta leder till dyra ekonomiska lösningar exempelvis med inhyrda läkare. Färre listade innebär också minskade intäkter. Lokalanpassningarna har inte heller följt med i de nödvändiga behovs- och bemanningsförskjutningarna."

Allt tycks vara riktigt illa ställt och orden "små och sårbara" lyser starkt i texten. **Är Små och sårbara en vedertagen kategori för vårdcentraler i Sverige? Är det dåligt att vara liten? Vad innebär sårbar? Går sårbarhet att förebygga och bota? Om så, hur då? Vad krävs?**

I alla fall, så här fortsätter det i 13 sidor innan resultat och slutsats redovisas:

"Förstudien visar att detta förslag kan och bör genomföras". Alltså lägga ner Storå VC m.fl. i befintlig form.

Är detta verkligen genomtänkt? Underlaget känns svagt och dessutom finns ju inget problem med exv. hyrläkare i Storå.

Nästa stopp blir tabellen om befolkningsprognosen. SCBs prognoser bygger på att den observerade utvecklingen fortsätter, ja det är så de själva säger på SCB. Man tittar således bakåt för att förstå hur det ska bli framåt. SCB är helt transparanta med det och säger även för protokollet att en prognos från SCB inte är en sanning och att det finns många olika sätt att beskriva framtiden på. Det är bra. Vi kan alltså se på framtiden på flera olika sätt, i alla fall säger SCB det.

SCB tar vidare inte någon hänsyn till planerade bostadsbyggande, företagsetableringar eller andra framtida mål och förutsättningar när de gör sina prognoser. Det är ju följaktligen att bortse från både politisk ambition och utvecklingsinsatser i någon mening, som ofta har fokus på att utveckla och skapa framtidstro.

Det är förövrigt SCBs prognoser som ger regionpolitikerna understöd i sitt beslutsfattande. Det känns inte bra, inte som ensam källa till prognos i alla fall.

I rapporten gör författarna ett stort nummer av just befolkningsprognosen, att prognosen är ett av de riktigt stora problemen varför vårdutbudet måste förändras, annars tar man inte ansvar skriver man.

Det är mer relevant att hävda att man inte tar ansvar när man inte väger in en helhet i sin bedömning, en helhet som går utanför själva vårdverksamheten, där man tittar på hur individ och samhället påverkas av neddragningen. För det är ju samhället och individen som drabbas.

Rent ekonomiskt, isolerat till enbart vårdfrågan, är det ju även tveksamt om åtgärden faktiskt är en besparing. Som jag läser bilaga 5 i rapporten flyttas pengarna från vårdcentralernas budget till nära vård och pengar läggs till från Regionstyrelsen till vårdcentralerna. På Regionens bokslut kommer det inte synas någon skillnad. Alltså är det ingen besparing för regionen, men en neddragning av verksamheten i norra länet.

Nog om rapporten, den är lika deprimerande som oroväckande kortfattad i både analys som slutsats.

Hur kan man göra i stället?

Lite bakgrund först: Om vi utgår från att allt sitter ihop och att utveckling påverkas av många faktorer samt att det finns en grund, ett grundutbud som behövs för att vi överhuvudtaget ska kunna prata utveckling på samhällsnivå.

Grundutbudet brukar i regel bestå av vård, skola och omsorg samt närhet till kollektivtrafik. Om dessa delar är hyfsat likvärdiga och på plats utgör de en väldigt bra grund för vidare utveckling. Försvinner någon del är risken stor att allt försvinner över tid, just p.g.a. att det ena ger det andra.

En annan viktig del är att det ska finnas **driv, tro och visioner**. Att exempelvis politiker och tjänsteperson ser något framför sig, vill göra något nytt, vill sticka ut, kanske bevisa att det går att ha en levande landsbygd och en levande stad samtidigt och utveckla båda. Att det inte finns ett motsatsförhållande.

En sista del är förmågan att **samarbeta** och kunna ta till sig andra **perspektiv, omvärdera, anpassa** samt att be om **hjälp**.

Utvecklingsarbete är alltså ingen vetenskap, det finns inget färdigt recept, men det finns en grund, även om viss typ av utvecklingsarbete förvisso kan anses utgöra någon slags forskning. Nämligen när man bryter ny mark.

Så, varför vänder man inte på steken och försöker arbeta proaktivt och tillsammans, mellan region och kommun och andra som vill bidra?

Ännu har inget parti eller politiker sagt att människor på landsbygden inte ska bo där eller åtnjuta samma service som en människa i en tätort. Inte ännu. Uppfriskande skulle det vara om någon sa det. Så det blev tydligt. Det är såklart okej att tycka så.

Har ärendet Storå vårdcentral involverat ansvariga för regionalutveckling på regionen, kommunala förvaltningar som arbetar med utveckling, företagen och deras behov nu, men även framåt och medborgarna i norra länsdelen?

Det är ju viktiga perspektiv att ha med sig så inte beslutet blir fel. En samlad konsekvensanalys med så långt som möjligt detaljerade ekonomiska och sociala redogörelser om hur förändringen påverkar individen, hur den påverkar samhället och vad som händer sen är väl en lägsta nivå?

Vilken politiker/parti erbjuder en rimlig väg framåt och har en idé om var vi ska vara om 10-15 år samt har en plan för hur vi ska komma dit? Jag tänker att Storå med omnejd är en bra plats att börja med, hanterbar yta, goda förutsättningar med skola, tågstopp och arbetstillfällen. Hur ser det ut i Storå med omnejd om 15 år? Finns Storå kvar? Blomstrar det? Kan vi enas om en färdplan och arbeta för att uppnå den på såväl regional som kommunal nivå med det starka och drivna civilsamhället bredvid?

Jag är oroad över utvecklingen, eller kanske just avsaknaden av utvecklingen i den norra delen av regionen. När medborgare inte känner sig inkluderade i utvecklings/förändringsarbete och hela tiden ska behöva vara på sin vakt, känna oro för att något ska försvinna, då försvinner till sist tilliten till politiken. Försvinner tilliten, då är vi riktigt illa ute. Subversiva samhällsstrukturer är otäcka men är en trolig slutdestination om detta fortsätter allt för länge.

Det skulle vara smakfullt om tydliga svar kunde ges på frågorna i texten, från politiker på regional och kommunal nivå som ställer sig bakom neddragningen. Gärna offentligt så alla får läsa. För det är viktigt att vi som bor här ges möjlighet att förstå hur samhället vi lever i styrs och förändras så vi kan ta ställning i tid och i bästa fall vara

medskapare till något bättre.

*Med vänlig hälsning,
Wilhelm Magnusson
Guldsmedshyttan*

Källa: LindeNytt.com

<https://lindenytt.com/nyheter/finns-det-ett-alternativ-till-att-lagga-ner-och-finns-drivet-och-visionerna-for-det/>